

Grønsund og Storstrømmen **gammel handelsrute**

Af Knud J. Holdt

Storstrømsbroen fra 1937 – broen med de tre buer, der markerer sejlrenden for større skibe – er her i 2026 blevet erstattet af en ny Storstrømsbro vest for den gamle.

Den ny blev åbnet for biltrafik i foråret 2026 (23. marts) – og samtidig for cyklister og gående, der er henvist til en kombineret cykel- og gangsti på vestsiden af broen.

Lørdag 6. juni 2026 finder der en ceremoniel åbning af nybroen sted – med supplerende underholdning for de fremmødte, mens forhåndstilmeldte cyklister kan krydse begge broer.

Mandag den 1. juni 2026 lukkes den gamle Storstrømsbro permanent for bilister og anden trafik. Lokaltogene kører dog fortsat her, indtil jernbandedelen på den nye bro skulle være startklar engang i løbet af 2027 eller 2028. Fem år forsinket – eller mere.

Derefter er det planen at afmontere den gamle bro, hvilket så kan følges, når man i tog og bil eller på cykel kører over den ny bro.

Der er to togspor på den ny bro, så det bliver nemmere for togene at passere broen uden at vente på modkørende tog, som tilfældet har været på den gamle bro siden 1937 (med kun et jernbanespor).

Jeg har passeret Storstrømsbroen utallige gange gennem årene. Mest med tog. Jeg voksede op på Nordfalster i Nørre Vedby Sogn, som geografisk omfatter den sydlige halvdel af Storstrømsbroen.

Jeg så dagens lys mandag den 21. oktober 1946. I Nørre Vedby Præstegaard. Min mors navn er Anna Marie Lassen (gift med sognepræst Jes Holdt 1940).

Mor fødtes søndag den 23. december 1906 i landsbyen Nørre Ønlev i Rise Sogn vest for Aabenraa. Tre ældre brødre var indkaldt til tysk krigstjeneste under Første Verdenskrig.

Mit fulde dåbsnavn lyder: Knud Jørgen Jessen Holdt.

Vedføjet et luftfoto af Nørre Vedby Præstegård, hvor jeg trådte mine første skridt og siden klatrede behændigt i træerne.

Billedet af præstegården er fra ca. 1952; og det var, inden traktorer havde fundet vej til Nordfalster.

På billedet ses en stedlig bonde, der er ude på marken med sin hest, spændt for et landbrugs-redskab; og nede på hovedvejen, som vi kaldte cementvejen, ses den lokale mælke-kusk på vej op til præstegården med dagens friske mælkeprodukter fra det stedlige mejeri.

I baggrunden ligger den aflange landsby Nørre Vedby. Her lå kommuneskolen, hvor Mor tog mig med den første skoledag i 1953.

Vandet på billedet bag Nørre Vedby er den østlige ende af Smålandshavet ved indsejlingen til Grønsund – i den ende af sundet, der siden 1800-årene er kendt som Storstrømmen.

Foreningen Skånsk Fremtid, stiftet 1992, udgav bladet Skånsk Fremtid; og i blad nr. 64 fra efteråret 2014, kan man på bagsiden (side 8) læse en artikel om Grønsund, skrevet af bladets redaktør, Knud J. Holdt, der tillige var foreningens formand siden 2001. Artiklens tekst bringes her nedenfor.

Bladet Skånsk Fremtid nummer 64, efteråret 2014, side 8:

Grønsund

Farvandet mellem Falster og Sjælland ligger midt på den gamle hovedfærdselsåre mellem vest og øst i Daneriget (Danmark). Fra omladepladsen i Hedeby gik den søværts rute nord om Langeland i retning mod Grønsund, der var navnet på hele det skovkrandsede farvand nord for Falster fra indsejlingen i vest til udsejlingen ved Møen.

I den vestlige del af dette sund lå en vig, hvor handelsskibene kunne søge læ, når stormene rasede; og her opstod formentlig en handelsplads, hvor frisiske søhandlende og andre falbød deres varer og omladede deres skibe, inden disse fortsatte via Stevns til Skaanes sydkyst (Skanør) og videre mod øst til Bornholm, Øland og Gotland.

Den tidlige købing, der kan have ligget på det nordvestligste Falster, blev måske navngivet af frisere eller andre vestlige handelsfolk og kaldt Cieping, der så kan være blevet til nutidens Kippinge, som på lokalsproget udtales omtrent som Cieping. Dette synes at være den mest nærliggende forklaring på stednavnet.

På nordsiden af Grønsund lå der ligeledes en beskyttet havn ved øen Oring (Oringe). Her anlagdes siden en borg, Oring-borg (Vordingborg), udbygget i valdemarstiden og nu belyst via en nyåbnet museumsudstilling (Danmarks Borgcenter). [...]

Storstrømsbroen over det historiske Grønsund blev indviet i 1937 og rives formentlig ned omkring 2020 for at blive erstattet af en nyanlagt kombineret tog- og vejforbindelse. Fotografiet af broen er taget fra Gaabense, det gamle færgested på Falster. Et ældre overfartssted mellem Falster og Sjælland lå på Farnæs, som er det nordligste næs på Falster ved Farø, der har lagt navn til Farøbroerne.

Grønsund og Storstrømmen
gammel handelsrute
 juni 2026
 7 sider i alt

Luftfotoet (farvelagt vægbillede) er taget ca. 1952 og viser i forgrunden Nørre Vedby Præstegaard på Nordfalster, opført 1916, og i baggrunden indsejlingen til Cieping Vig eller blot Vigen, som den hedder lokalt (nu delvist inddæmmet). I det fjerne øjnes Knudshoved Odde.

Et lødigt værk om danske stednavne, skrevet af Kristian Hald og udgivet i 1965, bærer titlen "Vore Stednavne". Det behandler stednavne i Danmark og kapitel 20 specielt købstadsnavnene.

På side 229 læser man:

"Nogle af vore Købstæder bevarer i deres Navne Mindet om, at de er gamle Handelspladser. Det gælder først og fremmest den halve Snes Navne paa -köping: [...] Købing er ligesom det oldnordiske kaupangr blevet opfattet som en S sammensætning, enten med Ordet Vang (og Vænge, hvoraf den gammeldanske Sideform køpingi) eller med et Ord, der svarer til det middelnedertyske anger "Græsslette, Eng".

Efter al Sandsynlighed foreligger der dog, som antaget af K. G. Ljunggren, et gammelt Laan fra oldengelsk cieping, ceaping "Handelsplads" eller det tilsvarende frisiske Ord. Den gammeldanske Form køpingi kan da forklares ved Paavirkning fra de talrige Stednavne, der i gammeldansk endte paa -ingi (se Kap. 4), og det oldnordiske kaupangr kan skyldes Omdannelse efter de norske Stednavne på -anger, Stavanger, Hardanger o. s. v."

Det bør her tilføjes, at der ligger en del købinger langs Skaanes sydkyst, anlagt i danevældets tid eller før, og at man på Ølands nordvestkyst finder handelspladsen Køpingsvik med rødder i vikingetid og jernalder. Noget tyder således på, at købingnavnene i særlig grad er knyttet til den vest-øst-gående skibstrafik, hvor Grønsund, dvs. hele farvandet mellem Sjælland og Falster, var en flaskehals af stor strategisk betydning.

Om arkæologiske undersøgelser i og omkring Kippinge på Falster kan man læse mere i tidsskriftet Skalk, årgang 1999, nummer 3, side 6-11. kjh

Fra Sønderjylland til Skaane

Af Knud J. Holdt

Grønsund lå centralt på handelsruten mellem Hedeby (Slesvig) og Skaane – og de fjernere handelspladser inde i Østersøen. Skibene blev lastet i de sønderjydske fjordbyer Slesvig, Flensborg og Aabenraa – og varerne derfra fragtet østover.

Men i 1220'erne ændrede handelsmønstret sig radikalt. Det beskriver H. V. Gregersen meget præcist i historieværket 'Slesvig og Holsten før 1830', der udkom 1981.

Hans Valdemar Gregersen (1920-2006) er faghistoriker (dr. phil.) med fokus på Sønderjyllands historie. Bogen tilegnes Troels Fink (1912-1999). Gregersen skriver på siderne 108-109 følgende:

”Endnu på den tid [o. 1210] kunne Slesvig med hensyn til størrelse måle sig med Lübeck, og alt tyder på, at Valdemar 2. Sejr ikke havde glemt sin gamle hertugby. Ret beset oplevede Slesvig på denne konges tid en art renæssance! Jævnligt tog kongen ophold her, og han lod flere store møder afholde i Slesvig, således rigsmødet i 1218 og et kirkemøde i 1222.

Slesvigs stadsret, optegnet før 1241, vidner om den betydning, som handelslivet havde for denne by. Der omtales ”gæster” fra hertugdømmet Sachsen, fra Frisland, Island, Bornholm og andetsteds, og den oplyser, at der blev indført [s. 108 til s. 109] levende dyr fra Venden (den tyske Østersø-kyst), samt det uundværlige salt fra Nordfrisland.

Slesvig-gildet i Soest i Westfalen og en passus i byen Medebachs stadsret (fra 1165), der nævner købmænd, som via ”Datia” [Danmark] handler på Rusland, peger hen på, at Slesvig endnu på den tid var centrum for transithandelen til Østersø-området.

Grønsund og Storstrømmen
gammel handelsrute
juni 2026
7 sider i alt

Endnu i begyndelsen af 1200-årene foregik denne handel via danske havne, og det er derfor, at også Åbenrå bys skrå – nogenlunde jævn gammel med stadsretten fra Slesvig – omtaler handel på Skåne.

I løbet af 1220'erne fandt et vældigt omslag sted i Danmarks magtstilling, og det var omtrent samtidigt med, at det tyske folk var blevet bofast ved Østersøen.

Følgen blev, at den storhandel, som helt siden vikingetiden hovedsagelig havde været et dansk-nordisk anliggende, nu i løbet af ganske få årtier blev overtaget af tyske købmænd fra havnebyerne ved Østersøen, og blandt disse indtog Lübeck en førsterang.”.

Danmarks Historie

Slesvig og Holsten før 1830

Af H. V. Gregersen

Under redaktion af Svend Ellehøj og Kristof Glamann

Politikens Forlag, 1981

487 sider

Register s. 480-487

Stamtavler og oversigter s. 470-479

De holstenske grever af Huset Schauenburg s. 473

fra Adolf I. (r. 1111-1130)

til Christian I. (r. 1448-1481)

--

Denne bog tilegnes

professor, dr. phil. Troels Fink

H. V. Gregersen

--

I Sønderjysk Årbog fra år 2000 kan man læse en meget detaljeret artikel af H. V. Gregersen med titlen 'Mit livslange arbejde med sønderjysk historie'.

Den findes tilgængelig på internettet:

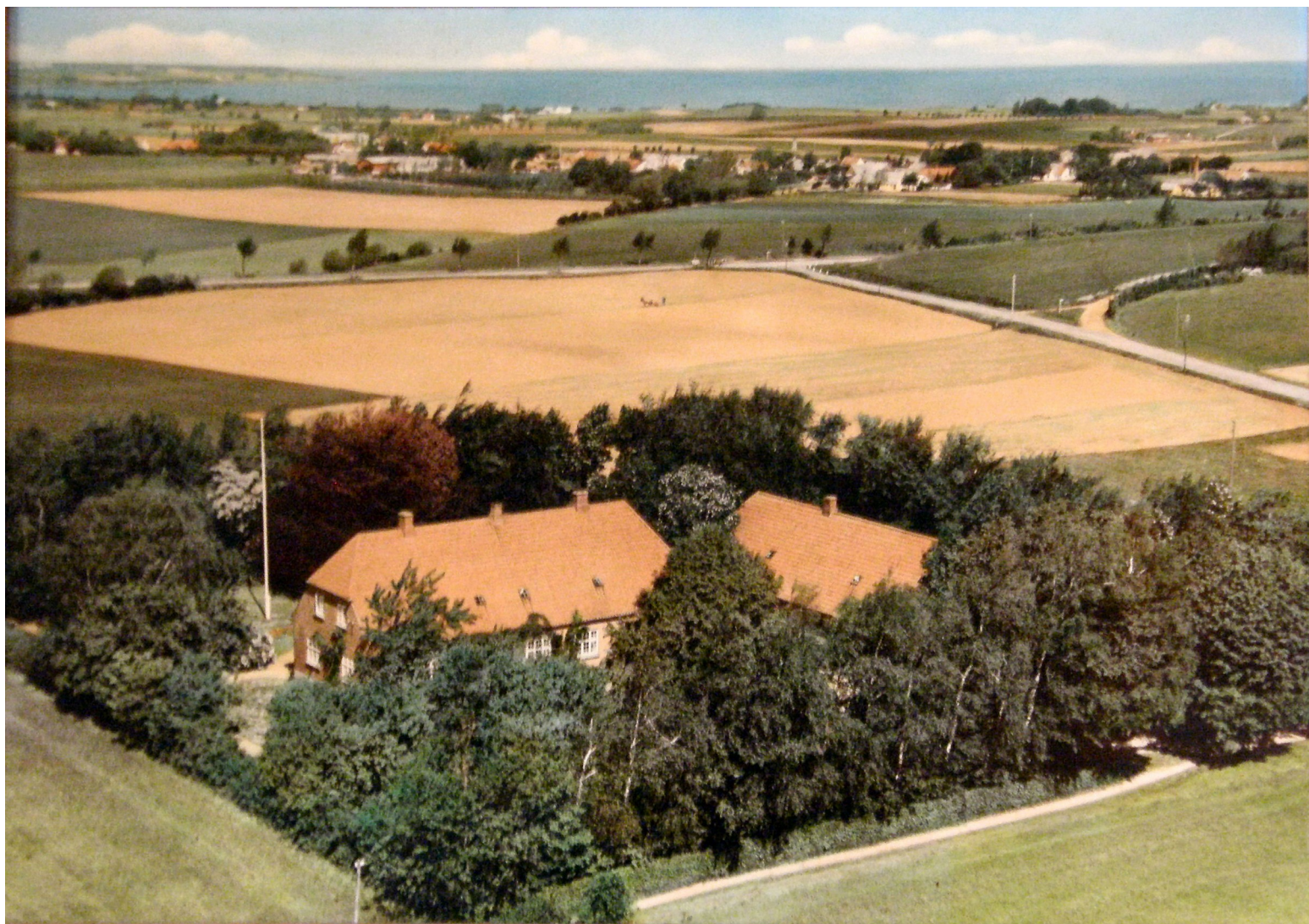
<https://tidsskrift.dk/soenderjyskeaarboeger/issue/archive>

Grønsund og Storstrømmen

gammel handelsrute

juni 2026

7 sider i alt

*Grønsund og Storstrømmen
gammel handelsrute
juni 2026
7 sider i alt*